

te loor gaan van belangrijk natuurschoon, dat moeten wij uit alle macht zien te verhinderen. Er is maar één volstrekt zeker middel, dat is aankoop door de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Laat toch ieder natuurvriend leden werven voor die Vereeniging, alleen haar bezittingen zijn veilig en haar daden staan onder voortdurende en daadwerkelijke controle van haar leden. In de tweede plaats komen Rijk en Kroon, Provincie en Gemeenten. Dat is al heel wat onzekerder, maar we mogen toch ten minste verwachten, dat de beheerders van het Staatsdomein en van het Kroondomein het beginsel van natuurbescherming op de ruimst mogelijke wijze in praktijk zullen brengen. Twintig jaren geleden waren er maar weinig overheidspersonen, die er om dachten, maar dat is thans gelukkig al heel anders en menig Kamerlid weet er al wat aardig over te praten. Enkele gemeenbesturen zijn ook al in de goede richting werkzaam en alles wijst er op, dat natuurbescherming al meer en meer erkend wordt als een groot volksbelang. Doch ik zeg altijd maar „*beati possidentes*”, dat wil zeggen, de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten moet in staat gesteld worden, om door het heele land de terreinen waar het op aan komt aan te koopen, groot en klein. En dan kan daartusschen gebouwd en ontgonnen en geprofitteerd worden, zooveel men wil.

JAC. P. TH.

**De Mycologische Flora van het koninklijk park 't Loo en de afd.: Apeldoorn der N. N. V.** — Het was 5 jaar geleden dat ik op verzoek der N.N.V. afd. Apeldoorn eene excursie leidde en een kijkje mocht nemen in het koninklijk park en dat ik daar de voor ons land nieuwe zwam: *Lentinus cochleatus* P. ontdekte. Toen dus dit jaar in October het verzoek tot mij kwam, nog eens naar Apeldoorn te komen, was mijn lust groot, want al zouden we dezen keer door de aanwezigheid van Hare Majesteit niet in het park mogen wandelen, het programma vermeldde toch een tentoonstelling van paddenstoelen uit 't kon. park, opgesteld in de Oranjerie en daar weer bijeen gebracht door den vice voorzitter der Ver., den Chef-bloemist van het Loo, den heer K. J. Berendsen, en mijn aangename taak zou dan, behalve het leiden van een excursie in de omstreken van Apeldoorn, zijn, de nog niet gedetermineerde paddenstoelen op een tentoonstelling een naam te geven. Wie met mij weten, wat de tentoonstellingen door den heer Berendsen vervaardigd zijn, kunnen medegevoelen met mij dat ik, toen onze excursie afgelopen was, met een verlangend hart me naar de tentoonstelling spoedde. En wat ik daar zag in de Oranjerie overtrof mijn stoutste verwachtingen! Waren er voor 5 jaar alleen tafels, waarop de paddenstoelen en stillevens waren uitgestald, nu was het middengedeelte van de Oranjerie in een miniatuurpark veranderd met heuvelen en dalen, waar op een allersmakelijkste en natuurlijke wijze de paddenstoelen waren uitgezet. Natuurlijk stonden er veel vliegenzwammen en ook een prachtige groote heksenkring van het schaapje *Lactarius vellereus* Fr. Aan de muren stonden lange tafels met prachtstillevens van paddenstoelen, tusschen mos en herfsttinten van bladeren en vruchten; heelemaal niet dor systematisch, maar echt om het oog te bekoren, met buitengewoon veel smaak gerangschikt, zooals ik het alleen nog maar ooit van den heer Berendsen zag en van niemand anders. Wat een genot voor iemand, die dikwijls zelf zoo'n tentoonstelling in orde moet maken, zooals ondergeteekende, en weet wat voor moeite en tijd of dat kost, om nu zulk een smakvolle uitstalling voor oogen te zien. Mijn taak was nu, de diverse, nog voor het bestuur twijfelachtige soorten op naam te zetten. Welk een prettige taak! Systematisch liepen we de tafels af en hoe genoot ik van vele mooie en zeldzame dingen. Zoo was er ook weer de in 1913 ontdekte naar anijs geurende *Lentinus cochleatus*, er waren wel 13 verschillende *Lactarius*soorten. En dan was er warempel ook nog weer iets extra's voor mij weggelegd bij de collectie. Opeens stuitte mijn speurend oog een tusschen mos zittenden grooten bundel van prachtige kelken, doorschijnend als porselein, ter hoogte van  $\frac{1}{4}$  M. wel. Ze waren geplukt aan een beek op beukenbladeren, nooit gezien in al die jaren, meegenomen, natuurlijk reeds vooruit smullende aan de te nemen determinatie. *Clitocybe connata* Schum. bleek het te zijn, niet nieuw voor ons land, doch slechts éénmaal maar gevonden. En nog een verrassing van mycologisch genot wachtte mij. Mij, die zooveel jaren de menschen paddenstoelen liet proeven op de tentoonstellingen, werd nu op een keurige manier door mevrouw Berendsen een allersmakelijkst toebereid maaltje van *Bol. edulis* met een pureerand er om heen gepresenteerd. Een smakelijke eettafel bood den bezoekers allerkeurigst opgedischt, de twee soorten van paddenstoelen aan, die ons land zooveel herbergt en die met geen verkeerde soorten te verwisselen zijn, nl. de Cantharel en het Eekhoorntjesbrood, op eenvoudige wijze toebereid en als fijne schotel ook als zoetzuur. Kransen van gedroogde Cantharellen aan draadjes waren met mooie najaarsbloemen de versiering op die eettafel. Ook gedroogde boleten waren aanwezig. Behalve al het opgenoemde waren er in deze reuzen-Oranjerie nog gezellige zitjes voor de bezoekers, vermoed van al het „zwammen.” Zelden heb ik zoo'n smakvolle tentoonstelling gezien als deze door den heer en mevrouw Berendsen en de Commissie der N.N.V. bijeengebracht. De opening, die te 2 uur geschiedde door den heer Hoogenraad, werd door den burgemeester

van Apeldoorn, door den Intendant van het Loo en zijn vrouw, den heer en mevrouw v. Steyn, en eenige dames van de hofhouding bijgewoond. Ook de onderwijzers van de prinses, mej. Cohen Stuart, was aanwezig en vol ijver, toen ik haar rondleidde om van verschillende dingen te vertellen. De prinses, die zich zeer interesseert voor de paddenstoelen, was er met de Koninginmoeder des morgens geweest en zij had thuisgekomen, dadelijk een paddenstoel geteekend. Ook eenige aanwezige hofdames lieten zich het toebereide maal van mevr. Berendsen goed smaken. De Intendant en vele hofdignitarissen gebruiken, naar men mij vertelde, reeds veel paddenstoelensoorten voor de consumptie.

De tentoonstelling, die 4 dagen duurde, had natuurlijk geweldig veel succes; ook van de burgerij van Apeldoorn, die mevr. Berendsen de ooren van 't hoofd at aan de paddenstoelenproefjes. Zeer zeker is dit voor de zaak een goede reclame geweest.

Haarlem.

CATH. COOL.

### CORRESPONDENTIE.

Bestaat er een wetenschappelijk tijdschrift voor Wis- en Natuurkunde?

F. HENNEMAN.

**Bingelkruid.** — De heer Garjeanne drukt in de aflevering van Nov. j.l. op bl. 230 het vermoeden uit, dat de groeiplaats van *Mercurialis annua* L. te Winschoten een toevallige zou zijn. 't Is me niet duidelijk, wat hij daarmee bedoelt, maar ik wenschte toch met 't oog op het vaststellen van de noordelijkste grens der groeiplaatsen van deze plant mede te deelen, dat ze, sedert ik haar hier vond, in 1884, zich er steeds in grooten getale heeft weten te handhaven.

Winschoten.

W. W. SCHIPPER.

**Kraanvogels.** — Door dezen deel ik u mede, dat ik den 22en October j.l. voor het eerst twee groote vluchten kraanvogels en den 31en October wederom een groote troep heb waargenomen, die N.O.—Z.W. vlogen.

I. WURFBAIN.

**Kraanvogels.** — 22 October, ruim half negen, passeerde, evenals 't vorige jaar, te Terwolde een kolossale troep kraanvogels. Drie dagen later trokken er  $\pm$  100 stuks in Z. richting.

D. J. VAN TONGEREN.

### A A N G E B O D E N :

Straszburger, »kleines botanisches Praktikum« 1904, ing. f 3.90 voor f 1.90; Arthur Meijer, »Erstes mikrosk. Praktikum« 1907, ing. f 3.25 voor f 1.75; H. Poincaré, »Science et methode«, ing. f 1.90 voor f 1.00; Darwin »Insectivorous Plants«, linnen, f 1.25; Uildriks en Bruinsma, »Vlinderwereld«, 100 gekleurde platen f 3.50, voor f 1.75; Schlegel, »De gelede dieren van Nederland«, deel II (wespen, bijen, vlinders, vliegen) met 12 kopergravures, ing. f 2.00; Herklots, »Weekdieren en lagere dieren«, deel I, ing. f 1.25; Strärzle, »Schmetterlingsbuch«, met 15 gekleurde platen 1905, linnen, f 1.50; Bruinsma, »Eetbare en vergiftige paddenstoelen«, met gekleurde platen 1906, f 1.00; O. Wünsche, »die Pilze, 1877«, ing. f 1.90; Chr. Luerssen, »Grundzüge der Botanik« 1893, linnen, f 5.10, voor f 2.40; Thijssen, »Het intieme leven der vogels« met photo's van Tepe, linnen, f 4.50 voor f 3.00; »Naturwissenschaftliche Wochenschrift«, 1906—1911, zes banden, half linnen, f 5.90 à f 2.50, 1912—1917 6 jaarg., in afl. f 5.10 à f 2.20. Kückenthal, »Leitfaden für das zoologische Praktikum« 1901, half linnen, f 5.10 voor f 2.50; E. Berson, »Leçons d'anatomie et de physiologie végétales«, 1600 fig. 1892, ing. f 1.50; Schmeil, »Lehrbuch der Botanik« 1905; linnen, 40 gekl. platen f 4.55 — f 3.00; Meierhofer »Einführung in die Biologie der Blütenpflanzen 1907«, f 1.25. Alles als nieuw, vracht voor koopers. Als men na 3 dagen geen antwoord ontvangt, is het boek verkocht. B. E. Bouwman, Leeraar H. B. S., Bilthoven (Utrecht.)

Brehm's Tierleben, derde druk, in 10 deelen in halfeer gebonden, goed exemplaar, voor f 50.— Te bevragen bij de Red. Heimans, Pl. Muidergracht 123, Amsterdam.

Voor den meestbiedende Brehm's Tierleben, Sängetiere, Erster Band, Vierte, vollständig meubearbeitete Auflage (1912). Adres: H. J. van der Veen, Wijngaardstraat 171, Goes.

### GEVRAAGD:

»Kan iemand mij ook helpen (ter overname), aan Band I van Fauna Germanica (Die Käfer des Deutschen Reiches) von Edmund Reitter. Uitgave K. G. Lutz, Stuttgart. (Liefst de druk van na 1908). Adres: M. Lieftinck, Oranje Nassaulaan 69, Amsterdam.